

**ПРОГРАМНА СИСТЕМА НА ДГ № 19 „ЩУРЧЕ„ГР.ХАСКОВО
„ЗАЕДНО МОЖЕМ ПОВЕЧЕ„**

УТВЪРЖДАВАМ:
ХРИСТИНКА ПЕТКОВА
/ДИРЕКТОР/

ВЪВЕДЕНИЕ

Предучилищното образование, като част от организираната социално-педагогическа система, е необходимо да отговори на новите изисквания, пред които е поставено обществото ни.

В единодействие със семейството трябва да се полагат основите на цялостното развитие на личността, като се изгражда от ранна възраст готовност за желана промяна, умения за проява на собствен избор, на критично мислене и се осигури приемственост в подготовката за училище, гарантираща развитие на индивидуално-творческите способности и равен старт на всички деца.

Усилията на педагозите са насочени към собствен избор на подходи, ориентирани към развитието на детето, осигуряващи поставянето му в център на образователно-възпитателния процес, водещ до утвърждаване на детската значимост и достойнство.

Програмната система на ДГ № 19 е документ ,разработен в рамките на системата на народната просвета на Република България.Тя определя и конкретизира учебното съдържание ,изразено в придобиване на съвкупност от компетентности- знания,умения и отношения необходими за успешното преминаване на детето към училищното обучение.Компетентностите са дефинирани като очаквани резултати от възпитанието,обучението и социализацията на децата за всяка възрастова група по образователни направления :Български език и литература,Математика, Околен свят, Изобразително изкуство ,Музика, Конструирание и технологии, Физическа култура.Процесът на предучилищното образование е подчинен на прилагането на програмна система като част от стратегията за развитие на ДГ .**Програмната система е цялостна концепция за развитието на децата в ДГ № 19 с включени в нея подходи и форми на педагогическо взаимодействие ,подчинени на обща ,глобална цел.**

ДГ № 19 формира своя уникален „ модел” за предучилищно възпитание и обучение в Програмна система „Заедно можем повече,, търсейки хармония между следните компоненти:

- да създава условия за придобиване на компетентностите по всяко едно от образователните направления.
- да отчита спецификата на ДГ № 19, на групите и екипа като цяло
- да съответства на интересите , възможностите и възрастовите -характеристики на децата

Програмната система „Заедно можем повече,, се основава на принципите и насоките на ЗПУО от 01.08.2016 г , Наредба № 5 от 03.06.2016 за предучилищното образование, приоритет на МОН за предучилищното и училищното образование, Национална стратегия за развитие на образованието 2014-2020г , стратегията на ДГ № 19/2016-2020г/ и спецификата на детската градина.

Програмната система „Заедно можем повече,, е ориентирана към децата и е базата която осигурява играта, ученето и другите интерактивни дейности, за да се насърчава тяхното физическо, социално морално ,емоционално и познавателно развитие творческо и естетическо развитие , както и благополучието им в безопасна, стимулираща и грижовна среда.

Програмната система „Заедно можем повече,, се основава на разбирането, че децата се развиват в рамките на взаимодействието между семейството, институцията на детската градина, училището, общността и обществото като цяло. Овладяването на посочената взаимосвързаност е в центъра на визията за детската градина, а програмната система осигуряват съблюдаването на основните водещи ценности на детската градина – здраве и оптимални условия за развитие на децата. Така се отговаря на разбирането за предучилищната възраст като интензивен период за интегрирано личностно развитие, на доминираща пластичност на психиката и създаване на собствен опит.

Настоящата програмна система представя основните приоритети, които се разгръщат в съвременен план като фокус за основополагащите представи и закономерности на педагогическото взаимодействие. Ранното формиране на мотиви за учене гарантира трайно положително отношение към тази дейност и поставя солидна основа на мотивацията за учене през целия живот. Това е от особено значение за децата, които живеят в среда, в която образованието не се приема за ценност и необходимо условие за развитие.

Фундаменталните принципи на програмната система са следните:

- **Зачитане на правата на децата,** тяхното многообразие и индивидуалност, справедливост в отношенията и социално включване за оптимално развитие чрез игра, учене и други подходящи дейности.
- **Толерантност** – изграждане на умения у децата за приемане на различията между тях по пол, етнос, майчин език, физическо и здравословно състояние, за положително оценяване и съпричастност към постиженията и успехите на другите деца.
- **Адаптивност** – възпитанието и подготовката на децата в различните детски групи, поставят основите за учене през целия активен живот, създаване на опит за адаптивно и приемливо поведение от гледна точка на социалните и морални норми на обществото.

- **Партньорство със семействата и общностите**, за да се отговори на нуждите на деца, да се споделят опит и перспективи и за да се реализира един непрекъснат процес на съвместно изграждане между много различни, но заинтересовани страни.
- **Достъпност** – играта е едно от средствата за възпитание, социализация и подготовка на децата. Тя се основава на техните естествените интереси, любопитство и жизнерадост, но непринудено е свързана и преплитаща се с ученето и други интерактивни дейности.
- **Активност** – дейностите на децата в детската градина мотивират и поощряват комуникацията, творческото мислене, изследването и проучването при решаване задачи в зоната на тяхното близко развитие, споделяне на знания с другите.
- **Спонтанност и инициативност** – ситуацията са формата, в която най-добре се интегрират игра, обучение и други дейности в различни контексти, разширява се разбирането на децата, формират се умения и привички, влиза се най-разнообразни отношения, възпитават се качества и положителни личностни черти.
- **Системност и допълняемост** – детската градина осигурява възможности несамо за игра и за целенасочено, смислено и релевантно учене, но и за себеизразяване и самостоятелно откритие в най-различни области – в музиката, изобразителното изкуство, драматизациите, езиковите дейности, както и в съвместни дейности с връстниците. В допълнение, различните културни и езикови реалности на децата допринасят за вариации в начините, по които те се развиват и демонстрират своите знания и умения.
- **Проследяемост** – оценяването на напредъка на децата се извършва чрез събиране на наблюдаеми доказателства за това, което те знаят, казват и правят съобразно очакваните резултати (учителката на групата конкретните условия и спецификата определя средствата и методите за оценяване).
- **Творчество и креативност** – програмната система се реализира от учителите за индивидуалното развитие на потенциала на всяко дете в контекста на взаимодействия, основани на доверие, уважение и положително отношение. Те подпомагат децата да постигнат пълния си потенциал в контекста на взаимодействия (с възрастни и с други деца), основани на доверие, уважение и положително отношение.

В съответствие с разпоредбите на чл.29,ал.4 от Наредба № 5 от 03.06.2016г.за предучилищно образование в **програмната система на ДГ № 19,, Заедно можем повече,, включва :**

- 1.подходи и форми на педагогическо взаимодействие
- 2.разпределение на формите на педагогическо взаимодействие.
- 3.тематично разпределение за всяка възрастова група.
- 4.механизъм на взаимодействие между участниците в предучилищното образование.

I Подходи и форми на педагогическо взаимодействие

1.1Подходи на педагогическо взаимодействие.

При организацията на педагогическият процес и при подбора на формите на педагогическо взаимодействие Програмната система „Заедно можем повече,, на ДГ № 19 се позовава на доказали своята **ефективност и валидност** **подходи:**

Хуманно-личностен подход:

- Личният опит е в основата на субективния опит - детската градина осъзнава и систематизира стихийния опит на детето;
- Възпитаването и обучението на детето се осъществяват чрез съчетаване на словесните с игрови, нагледни и практически интерактивни техники;
- Придобиване от детето на културни компетенции чрез водещата игрова дейност;
- Търсене на индикатори за вътрешната динамика на игра и усвояване, на познание и креативност;
- Осигуряване на самоактуализацията на индивидуалността - стабилност, присъединяване и приемане, самоуважение и толерантност.

Комуникативно-експресивен и креативен подход:

- Разчита се на неформални контакти, общи желания, идеи и проекти;
- Подпомага се индивидуалната експресивност на детето;
- Акцентира се върху креативните прояви в играта, познанието, общуването;
- Развиват се комуникативни умения, уменията за самопредставяне и за работа с другите – в диади, малки групи и в екип.

• **системен подход**

• **информационен подход**

• **ситуационен подход**

Като ключови или основаполагащи за постигането и реализирането на **глобалната цел „Изграждане на социализирана и автономна личност,,** **се очертават** следните **подходи** на педагогическо взаимодействие:

1.1. Синергетичен подход : подбуждане към знание, сътрудничество със самия себе си и с другите хора около теб.

-- Новото ,което търсим в програмната система прилагайки синергетичния подход е резултатът от подготовката на детето за училище, изразен в умението му да се самоорганизира, комуникира и държи безопасно в средата

В процеса на **самоорганизация** се разрушават стари и се установяват нови структури, имащи нови свойства. Така **синергетичният подход най-добре се открива и прилага в ролята на играта**, която подготвя усвояването на учебната дейност, трудовата дейност и е водеща за този възрастов период на детето.

---**Синергетичният подход е водещ при формирането на комуникативните умения на децата : умението им да водят диалог, да съставят разказ ,да задават и да отговарят на въпроси.** Възпитаването на комуникативни умения у децата от ранна възраст е важно за развитието на уменията за водене на дебат и отстояване на определена теза в училищна възраст, което пък от своя страна е предпоставка за формирането у децата от ранна възраст на гражданско и европейско поведение.

- Синергетичният подход осигурява формирането на безопасно поведение при взаимодействието с околната среда и изграждане на положително отношение към природата и чуждата собственост.
- Синергетичният подход постановява създаването на умения у децата за съвместна дейност в системите „възрастен – дете„и „дете – дете„.
- **Посредством синергетиката детето придобива :**

нагласи за самоорганизация, нагласи за сътрудничество и комуникативни умения,нагласи за саморазвитие и самоконтрол,умения за работа в екип,екологично поведение, умения за вземане на решения,гражданско поведение, и не на последно място отговорно отношение към ученето и мотивация за учене през целия живот. Ето защо ,приложението на синергетичният подход е ключово за изпълнението на главната цел на Програмната система на ДГ № 19 „Заедно можем повече,,.

1.2.Рефлексивен и ценностно – ориентиран подход.

Приложението на този подход цели:

- Развитие на самооценка,саморегулация, или самоконтрол при решаването на игрови ,практически и познавателни задачи.
- Интегриране на всички процеси на взаимодействие, които развиват детската индивидуалност с цел стимулиране на представи, умения и компетенции;
- Стимулиране на межкултурната рефлексия в европейското образователно пространство.

1.3. Екипен подход, системата „Резилианс,,

Това е нов подход в социалната ,възпитателната и корекционнта и терапевтичната работа с определена група от деца и възрастни.Думата „Резилианс,, характеризира устойчивост на удар,вътрешна психическа сила ,проявяваща се при деца и възрастни изложени на определен риск,живеещи в рискова среда, способност да посрещаш ударите на живота и не просто да оцеляваш ,а да се развиваш и вървиш напред. В ДГ № 19 има деца ,които живеят в семейства в неравностойно положение където рискът от отпадане от системата на образованието и нередовното посещение на детско заведение е реален и съществува. Продължават да съществуват проблеми с равно поставения достъп до качествено образование и пълноценното включване в предучилищното и училищното образование на големи групи деца и ученици: от етническите малцинства, на повтарящи ученици и на деца със специални образователни потребности.Всичко това ни насочи към избора на този подход при структурирането и разпределението на формите на пед.взаимодействие с акцент върху социализацията и ограмотяването на определена група деца.В програмната система „Заедно можем повече,, мотивираме избора си на системата „резилианс,, като сме се водили от някои „маркери,,за политиката на конкретният тип детска градина, а именно :

- Демографски /застаряващо население и намаляване на общия брой деца новоприети в ДГ/
- Етническо многообразие / в ДГ са приети и посещават няколко етноса – български,ромски и турски/
- Езиков / ДГ децата са монолингви, билингви и дори трилингви/
- Икономически / намалява броя на активно заетите и работещи родители/.

Подхода „резилианс,, е особено подходящ за такъв тип детски градини,където трябва да бъде застъпено интеркултурното образование. **Трите взаимосвързани източника на „Резилианс,, са :**

Аз съм.

Аз Имам.

Аз мога.

Аз съм – формиране на социални умения за самопрезентиране и само утвърждаване.Първото условие за утвърждаване на А-за е стилът на пед.взаимодействие „дете – учител,,- чрез прилагането на други два подхода: личностния и субект – субектния се осъзнава че личността е важна в детската група ,а не обратното.Детето е субект в процеса на педагогическото взаимодействие.Учителят се насочва да възпитава независимост, самостоятелност,саморегулация и рефлексивност на дейността.Това се постига чрез

включване на детето в ситуативни дейности в които има право на избор и възможност за обективно подкрепа.Дейности в които преобладава играта във всичките и форми.

Второ условие за успешно самопредставяне е стилът на взаимодействие на родителите с детето.Осъществява се чрез отделян на внимание,стимулиране на интересите,осигуряване на осъзнат избор.

Трето условие е Развиваща и подкрепяща ,стимулираща среда за самопредставянето на детето.

Тази среда се разделя на външна / архитектура на ДГ,оборудване на занималните,дидактиченки материали ,познавателни книжки и помагала и др/ и

Вътрешна среда включваща създаването на познавателна мотивация,способност за себеутвърждаване и др.

1.4. Компетентностен подход

Този подход акцентира върху качеството на възпитателно – образователния процес ,като разглежда не количеството информация придобита от детето ,а нейното качество-Способностите на детето.Чрез прилагането на този подход като резултат от педагогическия процес са формираните ключови компетенции ,които в края на предучилищна възраст са : технологични, информационни ,социално – комуникативни.

1.2.Форми на педагогическо взаимодействие и организация на дейността

В Наредба № 5 от 03.06.2016 г. за предучилищното образование са посочени основната и допълнителните форми на педагогическо взаимодействие .Предучилищното образование се осъществява при целодневна,полудневна,почасова или самостоятелна организация.

Със заповед на директора от 17.09.2019 в ДГ №19 „Щурче,, е определена целодневна организация на дейността за първа ,втора, трета и четвърта ПГ групи.

Формите на педагогическото взаимодействие се организират в съответствие с прилаганата в ДГ № 19 програмна система,„Заедно можем повече,, при зачитане на потребностите и интересите на децата.

Основната форма на педагогическо взаимодействие е педагогическата ситуация, която протича предимно под формата на игра. Педагогическите ситуации се организират само в учебно време и осигуряват постигането на компетентностите, определени в Държавния образователен стандарт за Предучилищно образование.

Продължителността на една педагогическа ситуация по преценка на учителя е от 15 до 20 минути за първа и втора група, и от 20 до 30 минути за трета и четвърта група.

Основни форми на педагогическо взаимодействие включени в Програмна система „Заедно можем повече„ прилагана в ДГ № 19 при целодневна форма на организация се провеждат по образователни направления:

- 1.Български език и литература.**
- 2.Математика.**
- 3.Околен свят.**
- 4.Изобразително изкуство.**
- 5.Музика.**
- 6.Конструиране и технологии.**
- 7.Физическа култура.**

Допълнителни форми на педагогическо взаимодействие се организират ежедневно по преценка на учителя и са свързани с цялостната организация на деня в детската група. Чрез допълнителните форми на педагогическо взаимодействие се разширяват и усъвършенстват отделни компетентности от определените в държавния образователен стандарт за предучилищно образование, които допринасят за личностното развитие и за разнообразяване живота на детето. Допълнителните форми на педагогическо взаимодействие се организират от учителя на групата извън времето за провеждане на педагогическите ситуации. , както в учебно така и в неучебно време. В допълнителните форми на педагогическо взаимодействие се разширяват и усъвършенстват отделни компетентности ,които допринасят за личностното развитие и за разнообразяване на живота на детето.

Допълнителните форми в Програмната система на ДГ № 19 се организират и провеждат по преценка на учителя ,в съответствие с целодневна форма на организация и в съответствие с интересите и потребностите на децата от всяка възрастова група.

Допълнителните форми може да не се отразяват задължително в седмичното планиране групата. Те целят да провокират развитието на детето и творчество в работата на учителя.

Допълнителните форми на педагогическо взаимодействие се провеждат както следва:

1. за периода на учебното време (15 септември до 31 май - 36 учебни седмици/
2. за периода на неучебното време (1 юни до 14 септември);

Допълнителните форми по т.1 и т.2 се организират по преценка на учителя и в съответствие с цялостната организация на деня, психо-физическите възможности на децата и установената потребност.

Допълнителни форми по образователни направления използвани от всички групи в Програмната система на ДГ № 19 „Заедно можем повече,, :

1.Български език и литература

.:наблюдение на открито, разходка, екскурзия, посещение на детски театрални представления,посещения на музеи,картинни галерии,библиотеки,публично четене на детски литературни произведения и др.културни мероприятия предполагащи комуникация, усвояване на правилни говорни умения и социален опит.

За практическото овладяване на езика/ особено за децата билигви/ в програмната система „Заедно можем повече,, като **препоръчителни допълнителни форми се явяват: слушането на литературни произведения,гледането и слушането на детски приказки чрез съвременни техники и технологии, театрализираната игра, настолен куклен театър, участие в празници,концерти, муз.пиеси.**

2.Математика.-

дидактични игри и упражнения по математика с участие на децата по желание в тях; всекидневни битови ситуации; свободни беседи;наблюдения, дидактични, музикални и подвижни игри; самостоятелна работа с дидактични материали, автодидактични игри (картинно лото за цветовете, домино за формата, игри за сортиране, чифтни карти, математически въртележки, пъзели и др.).

3.Околен свят.

наблюдение, елементарни опити, нагледно моделиране, предметни, дидактични, театрализирани, мултимедийни игри,демонстрация на видеоматериали, картини, детски енциклопедии; разказ, беседа, четене на художествени произведения.

4.Изобразително изкуство.: разглеждане и подреждане на есенни плодове,разглеждане на изображения на домашен любимец, апликиране на къщи ,.посещения на галерии и др.

5.Музика.: участие на децата в концерти,д.празници и развлечения,муз.игри

6.Конструирание и технологии: може да бъде организирано събиране на природни материали в детската градина, които да се използват в бъдеща конструктивно-техническа дейност.Изработване на макети по математика ,околен свят и др.образователни направления.**Като допълнителна форма се явява последователното усвояване културата на поведение и хранене в детската градина.**По възможност може да бъде организирано разделно събиране на отпадъци и природни материали в детската градина, които да се използват за бъдеща конструктивно техническа дейност.

7.Физическа култура.

- Допълнителни игри в между-режимните моменти и в следобедния режим, насочени към развитие на спортно-познавателните компетентности и значението на спорта и туризма, физическата дееспособност и двигателната активност за здравето и успешната реализация на детето.

- Всекидневни задължителни допълнителни форми на физическо възпитание с подчертан оздравителен ефект е утринната гимнастика, включваща дихателни и изправителни упражнения, различни видове ходене, бягане със средна продължителност, общо-развиващи упражнения и подвижни игри.
- Допълнителни форми за физическо възпитание са допълнителни подвижни и спортно-подготвителни игри, спортни празници и едnodневни екскурзии.

II. Разпределение на формите на педагогическо взаимодействие

План на седмично разпределение на основни ситуационни форми по образователни направления при целодневна организация с диференциране по възрастови групи

Възраства група Направ ление	3-4 годишни		4-5 годишни		5-6 годишни Задължителна подготовка		6-7 годишни Задължителна подготовка	
	Първа група		Втора група		Трета група		Четвърта група	
Бълг. език и литература	1		2		2		3	
Околен свят	1		2		2		2	
Математика	1		1		2		3	
Конструиране и технология	1		1		2		2	
Изобразител. изкуство	2		2		2		2	
Музика	2		2		2		2	
Физическа култура	3		3		3		3	
Общ брой ситуации	11		13		15		17	

2.1. БРОЙ НА ПЕДАГОГИЧЕСКИТЕ СИТУАЦИИ ПО ОБРАЗОВАТЕЛНИ НАПРАВЛЕНИЯ**ПЪРВА ГРУПА – 3–4-ГОДИШНИ ДЕЦА**

Образователно направление	брой
Български език и литература	1
Математика	1
Околен свят	1
Изобразително изкуство	2
Музика	2
Конструирание и технологии	1
Физическа култура	3
Общо	11

**СЕДМИЧНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА
ПЕДАГОГИЧЕСКИТЕ СИТУАЦИИ****ПЪРВА А ГРУПА – 3–4-ГОДИШНИ ДЕЦА**

Понеделник	вторник	Сряда	Четвъртък	Петък
Околен свят	Български език и литература	Математика	Физическа култура	Изобразително изкуство
Музика	Физическа култура	Музика	Конструирание и технологии	Физическа култура
	Изобразително изкуство			

**БРОЙ НА ПЕДАГОГИЧЕСКИТЕ СИТУАЦИИ ПО ОБРАЗОВАТЕЛНИ
НАПРАВЛЕНИЯ**

**ВТОРА ГРУПА –4- 5 -ГОДИШНИ ДЕЦА
БЪЛГАРСКИ ЕЗИК**

Образователно направление	брой
Български език и литература	2
Математика	1
Околен свят	2
Изобразително изкуство	2
Музика	2
Конструирание и технологии	1
Физическа култура	3
Общо	13

**СЕДМИЧНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ПЕДАГОГИЧЕСКИТЕ
СИТУАЦИИ**

ВТОРА А ГРУПА – 4-5 -ГОДИШНИ ДЕЦА

Понеделник	вторник	Сряда	Четвъртък	Петък
Околен свят	Български език и литература	Околен свят	Български език и литература	Физическа култура
музика	Изобразително изкуство	математика	Изобразително изкуство	конструирание и технологии
	Физическа култура	музика	Физическа култура	

ТРЕТА ПОДГОТВИТЕЛНА ГРУПА

БРОЙ НА ПЕДАГОГИЧЕСКИТЕ СИТУАЦИИ ПО ОБРАЗОВАТЕЛНИ НАПРАВЛЕНИЯ

ТРЕТА ГРУПА – 5–6-ГОДИШНИ ДЕЦА

Образователно направление	брой
Български език и литература	2
Математика	2
Околен свят	2
Изобразително изкуство	2
Музика	2
Конструирание и технологии	2
Физическа култура	3
Общо	15

**СЕДМИЧНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ПЕДАГОГИЧЕСКИТЕ СИТУАЦИИ
ТРЕТА ГРУПА – 5–6-ГОДИШНИ**

Понеделник	Вторник	Сряда	Четвъртък	Петък
Околен свят	Български език и литература	Околен свят	Български език и литература	Изобразително изкуство
Математика	Конструирание и технологии	Физическа култура	Математика	Физическа култура
Физическа култура	Музика	Изобразително изкуство	Музика	Конструирание и технологии

ЧЕТВЪРТА ПГ ГРУПА

Брой на педагогическите ситуации по образователни направления

ПГ група

Образователно направление	брой
Български език и литература	3
Математика	3
Околен свят	2
Изобразително изкуство	2
Музика	2
Конструирание и технологии	2
Физическа култура	3
Общо	17

СЕДМИЧНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ПЕДАГОГИЧЕСКИТЕ СИТУАЦИИ ЧЕТВЪРТА ПГ ГРУПА ДЕЦА

Понеделник	вторник	Сряда	четвъртък	Петък
Околен свят	Математика	БЕЛ	математика	Математика
БЕЛ	Конструирание и технологии	Физическа култура	музика	Конструирание и технологи
Изобразително изкуство	музика		Околен свят	Физическа култура
Физическа култура	Изобразително изкуство		БЕЛ	

